Az Európai Parlament szerepe a Közös Agrárpolitika 2007 és 2013 közötti többéves pénzügyi keretre vonatkozó jogszabályainak megalkotásában

KOVÁCS ATTILA

Kulcsszavak: Közös Agrárpolitika, Európai Parlament, logisztikus regresszió, konzultációs eljárás.

ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Az Európai Unió 2004-es bővítését, valamint a 2004-es európai parlamenti választásokat követően az új tagállamok EP-képviselői számára először nyílt lehetőség a Közös Agrárpolitika 2007–2013-as időszakra vonatkozó jogszabályainak kidolgozásában való részvételre. Az EP a konzultációs eljárás keretében tett módosító javaslatokat az Európai Bizottság induló jogszabályi javaslatához.

Az EP-képviselők által tett jogszabály-módosító javaslatok 40%-át fogadta el a parlament plenáris ülése. Az elfogadási arány ennél magasabb volt a több képviselő által közösen jegyzett, a női képviselők által jegyzett, az EP zöld, illetve liberális frakciójának tagjai által jegyzett, valamint az EP Mezőgazdasági Bizottságának tagjai által jegyzett módosító javaslatok esetén. Az elfogadás esélyét növelte, ha a képviselő nettó befizető tagállamból érkezett, illetve ha első parlamenti ciklusát töltötte. Csökkentette viszont az elfogadás valószínűségét, ha a képviselő sem tagja, sem póttagja nem volt az EP Mezőgazdasági Bizottságának, illetve ha választókerületet képviselt.

Jelen elemzés eredményei a későbbiekben összehasonlíthatók a KAP 2011–2013-as jogszabály-alkotási folyamatával, melyben a Lisszaboni Szerződést követően az EP már társjogalkotóként vett részt.

BEVEZETÉS, A TANULMÁNY CÉLJA

Az Európai Parlament – a Tanács és az Európai Bizottság mellett – kulcsfontosságú szerepet játszik az EU döntéshozatali, jogszabály-alkotási folyamatában. A 2007-ben elfogadott és *2009-ben életbe lépett Lisszaboni Szerződés* ezt a szerepet megerősítette és tovább bővítette. Ez utóbbi történt a Közös Agrárpolitika (továbbiakban: KAP) esetében is, mely az EU költségvetéséből a legnagyobb részesedéssel rendelkező uniós szakpolitika.

Jelen kutatás az Európai Parlament által a Közös Agrárpolitika azon jogszabályaihoz tett módosító javaslatokat dolgozza fel, melyek az EU 2007–2013-as többéves pénzügyi keret jogszabálycsomagjának részét képezték. A Közös Agrárpolitika terén a közelmúltban született hazai elemzések a KAP reformjában meglévő magyar érdekeket (*Jámbor, 2012*), illetve a 2013 utáni KAP kihívásait (*Popp – Molnár, 2010*) vették górcső alá.

A témában korábban végzett kutatások és elemzések mindezidáig azonban nem tértek ki az *EP módosító javaslatokat jegyző EP-képviselők, illetve a képviselők jellemzőinek elemzésére*. Ezen jellemzők alatt a cikkben az EP-képviselők parlamenti munkájához

– EP-ciklusok száma, parlamenti szakbizottsági tagság, pártállás stb. –, illetve a képviselő tagállamához kötődő – nettó befizető stb. – tulajdonságok értendők. Jelen tanulmány ezekre az EP-képviselőkre vonatkozó jellemzőkre mint változókra fókuszál. Ez újdonságot jelent a témában mindezidáig elvégzett kutatásokhoz képest. Ezeknek a változóknak a vizsgálata lehetővé teszi statisztikailag szignifikáns kapcsolat bemutatását a magyarázó változók és a módosító javaslatok elfogadása mint eredményváltozó között. Mindez megmutatja, hogy milyen jellemzőkkel bíró EP-képviselők sikeresek a módosító javaslatok elfogadását illetően, illetve hogy a módosító javaslatok elfogadása nem feltétlen azok tartalmától, hanem az azt jegyző képviselőtől, annak karakterisztikáitól függ.

A kutatás célja, hogy a KAP 2007–2013-as uniós programozási időszakra vonatkozó jogszabályaihoz fűzött sikeres, elfogadott európai parlamenti módosító javaslatokat jegyző EP-képviselők jellemzőit meghatározza.

A DÖNTÉSHOZATALI FOLYAMAT: A KONZULTÁCIÓS ELJÁRÁS

A Közös Agrárpolitika 1962-es elindulása óta a *KAP a konzultációs eljárás alá tartozott,* amely 2009-ig változatlan volt. A konzultációs eljárás keretében az Európai Bizottság tesz javaslatot a jogszabály tartalmára vonatkozóan. A bizottság rendelkezik a javaslattétel kizárólagos jogával, tehát csak a bizottságnak van joga a jogszabályalkotási folyamat megindítására. A bizottság javaslatához a tanácsban valamennyi tagállam módosító javaslatokat tehet, melyek száma tetszőleges lehet. A tagállamok által tett javaslatok elfogadásáról a tanács szavaz. Egy módosító javaslat akkor kerül elfogadásra, ha a tagállamok minősített többséggel megszavazzák azt. Ha a tagállamok nem tesznek módosító javaslatokat, vagy azokat a tanács elutasítja, akkor a tanács az eredeti bizottsági javaslatról szavaz, melyet szintén minősített többséggel kell elfogadnia. Ha a javaslatot nem fogadja el, akkor a bizottsági javaslatban szereplő új szakpolitika nem kerül bevezetésre és az addigi status quo fennmarad (*Crombez, 1996 alapján*).

A konzultációs eljárás tapasztalatai ellentmondásosak. Mindazonáltal a szakértők többsége egyetért abban, hogy a konzultációs eljárásban az *Európai Parlamentnek csak korlátozott hatása van a jogszabály tartalmának meghatározására.*

Crombez megállapítja, hogy az Európai Parlament erőtlen a konzultációs eljárás folyamatában, mivel az általa megfogalmazott vélemény, álláspont figyelembevétele az Európai Bizottság számára nem kötelező (*Crombez, 1996*). A parlament kezében egyetlen eszköz marad ebben az esetben: *késleltetheti a jogszabály elfogadását* azzal, hogy nem bocsát ki véleményt, vagy a véleménye elutasítása esetén a más szakpolitikai területen folyó – ahol az EP együttdöntéssel rendelkezik – jogszabályalkotást blokkolhatja.

Tsebelis és Garrett álláspontja szerint az Egységes Európai Okmány elfogadása az együttműködési eljárás bevezetése előtt az EP befolyása csekély volt a jogalkotásban, még 1979-et, az EP-képviselők közvetlen megválasztásának bevezetését követően is. A konzultációs eljárás keretében a parlament mozgástere a jogalkotás késleltetésére korlátozódott (*Tsebelis – Garrett, 2001*).

A fenti megállapítások összhangban vannak *Lučić* álláspontjával is, aki *az Európai Parlament szerepét a konzultációs eljárás során tanácsadói jellegűnek, szerénynek és korlátozottnak* írja le (*Lučić, 2004*).

A konzultációs és az együttdöntési eljárást összehasonlító elemzésükben *Selck és Steunenberg* azonban arra a megállapításra jutott, hogy az *Európai Parlament álláspontja a konzultációs eljárás során közelebb esik a végső, elfogadott jogszabályhoz,* mint az együttdöntési eljárás során (*Selck – Steunenberg, 2004*).

Az Európai Bizottság – a Közös Agrárpolitika esetén az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságának – szerepe kettős a konzultációs eljárásban. A jogszabályalkotást kezdeményező szerepe mellett a bizottság véleményt alkot az Európai Parlament jogszabályi módosító javaslatairól is. A tanács ezen vélemény ismeretében dönt az EP módosító javaslatokról.

ELMÉLETI HÁTTÉR

Az Európai Parlament szerepe és befolyása az unió döntéshozatalában régóta a politikatudományi viták középpontjában áll. Az uniós alapszerződések az elmúlt évtizedekben fokozatosan megerősítették az EP-t, nagyobb beleszólást biztosítva az uniós jogszabályalkotás és politikaformálás folyamataiba. Ebben a folyamatban a fő mérföldkövek az Egységes Európai Okmány (1987), a Maastrichti Szerződés (1993) és az Amszterdami Szerződés (1999) voltak.

Az 1980-as évek vége óta számos tudományos tanulmány foglalkozott az EP jogalkotási erejével és befolyásával. Ezek a kutatások főként az Európai Parlamentnek a különböző jogszabály-alkotási eljárások során meglévő befolyását vizsgálták (*Crombez, 1997; Lučić, 2004; Shackleton, 1999*).

A kapcsolódó kutatások egy másik része az EP és más, az unió jogszabályalkotásában részt vevő intézmény – Európai Bizottság, Tanács – erejének összehasonlításával foglalkozott. *Shackleton* az együttdöntési eljárásban az Európai Parlament és az Európai Tanács közötti kapcsolatokat elemezte (*Shackleton, 1999*). *Yordanova* az Európai Parlament bizottságainak jogszabályalkotásban betöltött erejét elemezte (*Yordanova, 2009a*).

Az Európai Parlament politikai napirendet meghatározó szerepét és a jogszabályalkotásban meglévő erejét elemző cikkek főként az EP harmadik (1989–1994) és negyedik (1994–1999) ciklusára vonatkoznak. *Tsebelis* 1988–89-ből származó EP módosító javaslatokat elemzett (*Tsebelis, 1994*), míg *Kreppel* az 1987–1996-os (*Kreppel, 2002*), Burns pedig az 1999–2008-as időszakra vonatkozókat (*Burns, 2009*).

Ami a parlament politikai napirendet meghatározó szerepét illeti, *Tsebelis* álláspontja szerint az EP-nek jelentős, úgynevezett feltételes napirend-meghatározó szerepe van az EU politikai és jogszabályalkotási folyamataiban (*Tsebelis, 1994*). Ezzel ellentétben *Moser* azt állítja, hogy az EP csak korlátozott befolyással rendelkezik e téren (*Moser, 1994*).

A korábbi elemzések számos uniós szakpolitikai területet lefedtek, így például a környezetvédelem (*Burns, 2009; Tsebelis, 1994*) vagy az egészség és biztonság (*Lučić, 2004*) területét. *Kreppel* vonatkozó cikkeiben (*Kreppel, 1999, 2002*) a környezetvédelem, szociális ügyek, közlekedés és az energetika témaköréhez kapcsolódó jogszabályi javaslatokat elemzi.

Mindazonáltal a *Közös Agrárpolitika* – melynek kiadásai az Európai Unió közös költségvetésének közel felét teszik ki – *jogszabályai ilyen típusú, a jogszabályi javaslatokhoz fűzött EP-módosítók elfogadását vizsgáló elemzésnek még nem képezték a tárgyát.*

Több kapcsolódó cikkben (*Kreppel, 1999; Tsebelis et al., 2001; Tsebelis – Kalandrakis, 1999*) végeztek statisztikai teszteléseket, melyek során az együttműködési és az együttdöntési eljárást hasonlították össze. Ezekben az elemzésekben a függő változó az elfogadott EP módosító javaslat volt. A szerzők az elfogadott módosító javaslatok számának meghatározását követően sikerességi rátákat számoltak az elfogadott és az összes módosító hányadosát képezve.

Shackleton (1999) szerint azonban ezek a sikerességi ráták a döntéshozatali folyamat eljárással kapcsolatos szempontjait hangsúlyozzák, de nem mondanak sokat a szakpolitikai végeredményről. *Shackleton* állítása szerint a számok, ráták

önmagukban nem adnak megfelelő képet a parlament jogszabályalkotásra gyakorolt hatásáról. Eképpen az elfogadási ráták százalékos értékei nem megfelelő mutatószámai a jogszabályalkotási folyamat során meglévő befolyásnak. *Shackleton* ebben az elemzésében kiszélesíti és finomhangolja az európai parlamenti módosító javaslatok kategorizálását. A következő kategóriákat különbözteti meg:

1. Módosító javaslatok, melyek változtatás nélkül elfogadásra kerülnek.

2. Módosító javaslatok, melyek kompromisszumos formában kerülnek elfogadásra.

3. Kompromisszumos formában elfogadott módosító javaslatok, melyek a jövőre vonatkozó elköteleződést is tartalmaznak.

4. Kompromisszumos formában elfogadott módosító javaslatok, melyek állásfoglalást is tartalmaznak.

A jelen tanulmányban bemutatott elemzés során az európai parlamenti módosító javaslatok kategorizálása *Kreppel (1999)* besorolásának megfelelő. *Kreppel* az EP módosító javaslatokat három kategóriába sorolta: szakpolitikai, kiterjesztő és tisztázó módosító javaslat. Míg azonban *Kreppel* a nem-szakpolitikai módosító javaslatokat is két kategóriába sorolta – tisztázó és kiterjesztő módosító javaslatokat megkülönböztetve –, addig a *mostani elemzésben kettős besorolás történik: szakpolitikai és nem-szakpolitikai módosító javaslatokat megkülönböztetve*. A szakpolitikai módosító javaslatok körébe az agrárpolitikai szabályozás megváltoztatását célzó, érdemi, tartalmi – főként a támogatás igénybevételének feltételeire, a jogosultak körére, a támogatás nagyságára, az intézkedések területi hatályára, ütemezésére vonatkozó – módosító javaslatok tartoznak, míg a nem-szakpolitikai módosító javaslatok a nyelvtani, stilisztikai, magyarázó jellegű javaslatokat foglalják magukban.

A korábbi hasonló kutatások főként az Európai Parlamentnek a különböző jogszabály-alkotási eljárások során meglévő befolyására, annak mérésére helyezték a hangsúlyt. A korábbi elemzések jelentős része az együttműködési eljárást vizsgálta (*Tsebelis, 1994; Kreppel, 1999; Lučić, 2004; Earnshaw et al., 1997*), más cikkek az együttműködési és az együttdöntési eljárás összehasonlítását tartalmazzák (*Kreppel, 2002*) vagy kizárólag az együttdöntési eljárásra fókuszálnak (*Crombez – Swinnen, 2011*). *Selck és Steunenberg (2004)* a konzultációs és az együttdöntési eljárást hasonlítja össze, és *Yordanova (2009b)* is ezt a két eljárást elemzi.

A fent felsorolt elemzések egymástól jelentősen eltérő megállapításra jutottak azt illetően, hogy az EP milyen erőt, befolyást képvisel az egyes döntéshozatali eljárások során. *Shackleton (1999)* konklúziója az, hogy az együttdöntési eljárásban még a tanács egyhangú döntése sem képes megakadályozni azt, hogy az EP jelentősen befolyásolja a végső jogszabályt. *Tsebelis (1996)* megállapítása szerint az együttműködési eljárás során az EP által tett módosító javaslatok elfogadása igen gyakori.

Kreppel (1999) megállapítja, hogy az általa elvégzett elemzés nem csak azt igazolja, hogy az EP-nek jelentős hatása van az EU szakpolitikáinak alakítására, de azt is megmutatja, hogy ez a hatás nem állandó. Az EP módosító javaslat típusa és tartalma, valamint az EP belső egysége jelentősen befolyásolják a módosító javaslat elfogadásának valószínűségét. Emellett *Kreppel* kutatása alátámasztja azt a széles körben osztott álláspontot, hogy az EP és a bizottság gyakran egymás szövetségesei, melyek szemben állnak a tanács által képviselt állásponttal.

Jupille (2005) összegzése szerint az 1990-es évek eleje óta az EU jogszabályalkotási folyamatait bemutató elemzések fő konklúziója, hogy a jogszabály-alkotási eljárások befolyásolják a parlamenti módosító javaslatok elfogadásának esélyét. *Jupille*

szerint a különböző eljárások a különböző szereplők számára eltérő jogszabály-alkotási hatalmat jelentenek. Az együttdöntési eljárás, mely a módosító javaslatok megtételén túl vétójogot is biztosít az Európai Parlamentnek, végső soron az EP megerősödését vonta maga után.

ADATBÁZIS ÉS VÁLTOZÓK

Az adatbázis felépítése

Az elemzést *több mint 400 európai parlamenti módosító javaslatot* tartalmazó, saját magam által újonnan összeállított adatbázison végeztem el. A 2007–2013-as európai uniós programozási időszakra vonatkozó jogszabálycsomagban *két jogszabályi javaslat* vonatkozott a Közös Agrárpolitikára.

Az Európai Bizottság jogszabályi javaslatai:

• javaslat a tanács rendelete a Közös Agrárpolitika finanszírozásáról (*COM(2004) 489 végleges, 2004/0164 (CNS), Brüsszel, 14.7.2004*);

• javaslat a tanács rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról (*COM(2004) 490 végleges, 2004/0161 (CNS), Brüsszel, 14.7.2004*).

Az Európai Parlament módosító javaslatai:

• módosítás: 6-21 a Közös Agrárpolitika finanszírozásáról szóló bizottsági előterjesztéshez (*PE 355.726v01-00, 2005. április 5.*);

• módosítások: 30-342 az Európai Vidékfejlesztési Mezőgazdasági Alapból (EVFMA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló bizottsági előterjesztéshez (*PE 355.724v01-00, 2005. április 4.*).

A jogszabályokhoz kapcsolódó módosító javaslatok száma 335 darab volt. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy a több EP-képviselő által közösen jegyzett módosító javaslatok az adatbázisban „kibontásra" kerültek. Ez azt jelenti, hogy egy közösen jegyzett módosító javaslat az adatbázisban annyi sorban jelent meg, ahány képviselő azt jegyezte. Az elemzésben csak így lehetséges a képviselőhöz tartozó jellemzők, pártállás, nemzetiség stb. elkülönítése és elemzése. Így összességében *a vizsgált adatbázis 416 – egyénileg vagy közösen jegyzett – módosító javaslatot tartalmaz.*

Az elemzés változói

Ebben az elemzésben *két csoportba sorolt változók tesztelésére kerül sor.*

Az első csoport a módosító javaslat típusához kapcsolódó változókat tartalmazza:

• A jogszabály preambulumának bekezdéseihez kapcsolódó módosító javaslatok.

• Szakpolitikai és nem-szakmai módosító javaslatok (ez utóbbi kategóriába a tisztázó és az ún. bővítő módosító javaslatok tartoznak).

A *módosító javaslatot előterjesztő európai parlamenti képviselő ismeretében számos magyarázó változóval bővíthető az elemzés.* A változók második csoportja az alábbi változókat tartalmazza:

• Az EP-képviselő

◦ nettó befizető tagállamot képvisel;

◦ olyan tagállamot képvisel, melyben a mezőgazdasági kibocsátás/GDP ráta az EU-átlagot meghaladja.

• Az EP-képviselő képviselőcsoportja, pártállása

◦ egységes Európai Baloldal / Északi Zöld Baloldal;

◦ Európai Néppárt és az Európai Demokraták;

◦ Európai Szocialisták Pártja;

◦ Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért;

◦ Nemzetek Európájáért Unió;

◦ Zöldek / Európai Szabad Szövetség.

• Egyéni módosító javaslatok (melyeket egyetlen képviselő javasolt).

• Választókerület (EP-képviselők, akik választókerületet képviselnek).

• Az EP-képviselő kapcsolata az Európai Parlament Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságával

◦ a bizottság tagja;
◦ a bizottság helyettes tagja;
◦ egyéb képviselő (a bizottságnak nem tagja vagy póttagja).

• Férfi.

• Megegyező kormányzat – az EP képviselő pártállása megegyezik a tagállamában kormányon lévő politikai erő pártállásával.

• A javaslatot tevő EP-képviselő ciklusainak száma.

A vonatkozó szakirodalomban fellelhető cikkek az Európai Parlament szerepének és befolyásának mérésére a sikeres, *elfogadott EP-módosítók arányát* választották. Az EP módosító javaslatok elfogadása jelenti tehát az elemzés függő változóját (*Kreppel, 1999; Tsebelis – Kalandrakis, 1999*). Jelen cikkben a függő – magyarázott – változót az jelenti, hogy a módosító javaslatot az EP plenárisa elfogadta-e.

Az Európai Parlament plenárisa által elfogadott dokumentumok az alábbiak:

• Az Európai Parlament jogalkotási állásfoglalása a tanács rendeletére irányuló javaslatról, amely a vidéki térség fejlesztésének az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) történő támogatásáról szól *(COM(2004)0490 – C6-0181/2004 – 2004/0161(CNS)); P6_TA(2005)0215*.

• Az Európai Parlament jogalkotási állásfoglalása a Közös Agrárpolitika finanszírozásáról szóló tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatról *(COM(2004)0489 – C6-0166/2004 – 04/0164(CNS)); P6_TA(2005)0193*.

Fontos megjegyezni, hogy jelen elemzés során egy EP módosító javaslatot elfogadottnak tekintek, amennyiben az bármilyen – kis – mértékben is képes volt befolyásolni a végleges jogszabályt, vagy amennyiben a módosító javaslat – mely adott esetben több szövegszerű változtatási javaslatból, elemből tevődik össze – bármely eleme megtalálható az EP plenárisa által elfogadott állásfoglalásban.

Hipotézisek

A kutatás *fő hipotézisei* az alábbiak:

• Növeli az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslat a preambulumbekezdéshez kapcsolódik.

• Növeli az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslatot nettó befizető EU-tagállam EP-képviselője jegyzi.

• Növeli az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslatot olyan EP-képviselő jegyzi, akinek tagállamában a mezőgazdasági kibocsátás/GDP ráta az EU-átlagot meghaladja.

• Növeli az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslatot az EP néppárti vagy szocialista képviselőcsoportjának tagja jegyzi.

• Növeli az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslatot olyan EP-képviselő jegyzi, aki az EP Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságának tagja vagy póttagja.

• Növeli az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslatot olyan EP-képviselő jegyzi, akinek tagállamában vele megegyező pártállású kormány van hatalmon.

• Csökkenti az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslatot az EP-képviselő egyedül jegyzi.

• Csökkenti az elfogadás valószínűségét, ha a módosító javaslatot jegyző EP-képviselő az első parlamenti ciklusát tölti.

EREDMÉNYEK

A változók önmagukban vett hatása

Első lépésben *többváltozós statisztikai elemzés* elvégzésére került sor a magyarázó változók és a megfigyelt változó – az EP módosító javaslat elfogadása – közötti statisztikailag szignifikáns kapcsolatok bemutatása érdekében. Tekintettel arra, hogy a változók binárisak, 2×2-es kontingenciatáblázatok készítésére került sor, párba állítva valamennyi magyarázó változót az eredményváltozóval. Ezt követő-

I. táblázat

A magyarázó változók p-értékei

Változók	0	1	p-érték
Preambulummódosító	40,50%	37,70%	0,765
Szakpolitikai módosító	41,50%	39,30%	0,681
Nettó befizető tagállam	37,80%	41,30%	0,523
Mezőgazdasági tagállam	*49,60%*	*36,30%*	*0,015***
Európai Néppárt és Európai Demokraták	38,10%	43,20%	0,310
Egységes Európai Baloldal / Északi Zöld Baloldal	39,90%	60,00%	0,395
Zöldek / Európai Szabad Szövetség	*38,00%*	*62,20%*	*0,005****
Európai Szocialisták Pártja	*44,50%*	*32,50%*	*0,017***
Nemzetek Európájáért Unió	*41,80%*	*15,40%*	*0,007****
Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért	32,90%	53,60%	0,163
Egyéni módosító	*45,90%*	*37,00%*	*0,094**
Választókerület	*47,20%*	*30,00%*	*0,001****
Az EP Mezőgazdasági Bizottságának tagja	*36,70%*	*45,50%*	*0,082**
Az EP Mezőgazdasági Bizottságának póttagja	*35,60%*	*52,20%*	*0,002****
Az EP Mezőgazdasági Bizottságának nem tagja vagy póttagja	*48,20%*	*23,90%*	*0,000****
Első ciklusos EP-képviselő	42,10%	37,20%	0,357
Férfi	44,20%	36,10%	0,109
Azonos pártállás	*45,10%*	*33,50%*	*0,020***

Megjegyzés: * Szignifikáns 10%-on; ** Szignifikáns 5%-on; *** Szignifikáns 1%-on.

Forrás: saját számítás

en *Fisher's Exact Testtel* történt a kapcsolat szignifikanciájának megállapítása. Ennek a tesztnek az előnye, hogy robusztus, a hátránya, hogy kizárja a többi magyarázó változón keresztül a megfigyelt változóra gyakorolt hatásokat. A kiszámított p-értékeket az 1. táblázat tartalmazza.

A változók együttes hatása

Annak érdekében, hogy a *változók együttes hatását* mérni tudjuk, logisztikus regressziós modell alkalmazása indokolt. A *bináris logisztikus regresszió* a regressziónak az a formája, amikor a függő változó kategorikus vagy – speciális esetként – bináris. A logisztikus regressziót akkor használják, amikor a független (magyarázó) változók hatását a függő (bináris) változókra kívánják meghatározni. A magyarázó változók hatása esélyhányados formájában kerül bemutatásra. A logisztikus regresszió valamely esemény (érték) bekövetkeztének esélyhányadosát becsüli. Klasszifikációs feladatok megoldására a logisztikus regresszió a széles körben alkalmazott módszertan, így jelen elemzésben is erre kerül sor. Az elemzés keretében elvégzett regresszió az újonnan felállított, 416 elemű adatbázisra vonatkozik.

A jelenlegi kutatás keretében első lépésben valamennyi magyarázó változó együttes bevonására került sor.

A 2. táblázatban található eredmények szerint *kettő, 5%-on szignifikáns változó van: a „COMAGRI póttagja" és a „Választókerület"*. Mivel a változók jelentős része inszignifikáns, ezért indokolt valamely „forward" regressziós modell tesztelése. Jelen elemzés a *Wald modellt* tartalmazza, mely *négy, a modell magyarázó erejét*

2. táblázat

A magyarázó változók szignifikanciája

	B	Sig.	Exp(B)
ENP	0,399	0,482	1,490
EEB	0,504	0,650	1,655
Zöldek/ESZSZ	0,720	0,237	2,054
ESZP	0,326	0,598	1,385
NEU	–1,449	0,086	0,235
Azonos pártállás	–0,515	0,101	0,598
Preambulum	–0,218	0,519	0,804
Egyéni módosító	–0,307	0,320	0,736
Szakpolitikai módosító	–0,359	0,122	0,698
Nettó befizető tagállam	0,900	0,080	2,459
Mezőgazdasági tagállam	0,200	0,583	1,222
COMAGRI tagja	0,376	0,332	1,457
COMAGRI póttagja	1,086	0,004	2,964
Első ciklusos képviselő	–0,188	0,642	0,829
Férfi	–0,066	0,820	0,936
Választókerület	–1,024	0,007	0,359

Forrás: saját számítás

növelő szignifikáns változót azonosított: „Egyéb EP-képviselő", „Választókerület", „Nettó befizető tagállam" és „Első ciklusos képviselő" (3. táblázat).

Ha ezt a négy változót egyidejűleg elemezzük, akkor az eredményeket a 4. táblázat SPSS-táblája összegzi.

Az *„Egyéb EP képviselő" és a „Választókerület" változók esetén a pozitív besorolás (1) csökkenti a módosító javaslatnak az EP plenárison történő elfogadása esélyét.* Az „Egyéb EP-képviselő" változó esetén ez 34,6%-ra, a „Választókerület" változó esetén 31,8%-ra csökken.

A *„Nettó befizető tagállam" és az „Első ciklusos képviselő" változók esetén a pozitív besorolás (1) növeli az EP plenáris által történő elfogadás esélyét.* A „Nettó befizető tagállam" változó esetén az esély 291%-ra, míg az „Első ciklusos képviselő" esetén 181%-ra nő.

Mindazonáltal az eredmények értelmezésekor fontos megjegyezni, hogy a fenti modell magyarázó ereje igen gyenge, mivel a *Nagelkerke R-négyzet* mutató értéke

3. táblázat

A Wald-modell szignifikáns változói

		B	Wald	df	Sig.	Exp(B)
1. lépés	Egyéb EP-képviselő	–1,085	21,726	1	0	0,338
	Constant	–0,072	0,360	1	0,549	0,931
2. lépés	Egyéb EP-képviselő	–0,959	16,105	1	0	0,383
	Választókerület	–0,534	5,938	1	0,015	0,586
	Constant	0,097	0,488	1	0,485	1,102
3. lépés	Nettó befizető tagállam	0,731	7,497	1	0,006	2,077
	Egyéb EP-képviselő	–0,885	13,389	1	0	0,413
	Választókerület	–0,942	12,580	1	0	0,390
	Constant	–0,254	1,787	1	0,181	0,776
4. lépés	Nettó befizető tagállam	1,068	12,026	1	0,001	2,910
	Egyéb EP-képviselő	–1,061	17,119	1	0	0,346
	Első ciklusos képviselő	0,594	5,090	1	0,024	1,810
	Választókerület	–1,146	16,321	1	0	0,318
	Constant	–0,583	5,803	1	0,016	0,558

Forrás: saját számítás

4. táblázat

A logisztikus regresszió eredménye

		B	Wald	df	Sig.	Exp(B)
1. lépés	Nettó befizető tagállam	1,068	12,026	1	0,001	2,910
	Egyéb EP-képviselő	–1,061	17,119	1	0	0,346
	Első ciklusos képviselő	0,594	5,090	1	0,024	1,810
	Választókerület	–1,146	16,321	1	0	0,318
	Constant	–0,583	5,803	1	0,016	0,558

Forrás: saját számítás

mindössze 13,1%. Ennek oka minden bizonnyal az, hogy a jogszabályi módosító javaslatok elfogadását számos más – a jelenlegi modellben nem vizsgált, többségükben valószínűleg nem is számszerűsíthető – tényező is befolyásolja. Szintén fontos megjegyezni, hogy a modell helyes besorolási ráta – *„true classification rate"* – értéke 65,9%, míg a magyarázó változók nélküli modellé 50,9%.

KONKLÚZIÓK, ÖSSZEGZÉS

A statisztikai tesztelés eredményeinek értékelése az alábbiakban összegezhető.

• Növeli a módosító javaslat elfogadásának esélyét, ha a módosító javaslatot jegyző képviselő a Zöldek/Európai Szabad Szövetség képviselőcsoport tagja. Az előzetes hipotézissel ellentétben a szocialista képviselőcsoporthoz tartozás csökkenti az EP-képviselő által jegyzett módosító elfogadásának esélyét.

• Nem szignifikáns viszont a néppárti képviselőcsoport p-értéke. Ez az eredmény ellentétben áll az előzetes hipotézissel. Egy százalékon is szignifikáns ellenben az euroszkeptikus Nemzetek Európájáért Unió, az ide tartozó képviselők módosító javaslatainak elfogadási esélyei csökkennek.

• A módosító javaslat típusára vonatkozó változók – szakpolitikai, preambulum – nem szignifikánsak.

• A tagállamok kategorizálására vonatkozó magyarázó változók – nettó befizető, agrárország – közül ez utóbbi szignifikáns, ugyanakkor a hipotézissel ellentétben csökkenti a módosító javaslat elfogadásának valószínűségét.

• Szignifikánsan csökkenti a módosító javaslat elfogadásának esélyét, ha a javaslatot jegyző EP-képviselő nem tag vagy póttag az EP Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságában. Szignifikánsan javítja az elfogadás esélyét, ha a módosító javaslatot a bizottság póttagja jegyzi, ez összhangban van az előzetes hipotézisekkel. Rácáfol viszont az előzetes hipotézisre, hogy az EP bizottságának tagja változó nem szignifikáns.

• A „Választókerület" változó 1%-on szignifikáns, viszont csökkenti az elfogadás esélyét a pozitív besorolás.

• Az „Azonos pártállás" változó szintén szignifikáns – 5%-on –, viszont a hipotézissel ellentétben a pozitív besorolás csökkenti az elfogadás esélyét.

A logisztikus regresszió eredményeként – mint ez már a vonatkozó fejezetben részletesen bemutatásra került – két – 5%-on – szignifikáns változó került azonosításra: „Az EP Mezőgazdasági Bizottságának póttagja" és a „Választókerület" változók. Ez az eredmény összhangban van a statisztikai tesztelés eredményeivel: a póttagság növeli az EP módosító javaslat elfogadásának esélyét, a választókerület képviselete pedig csökkenti.

A forward regressziós Wald-modell négy szignifikáns változót azonosított. Összhangban a statisztikai tesztelés eredményeivel, az „Egyéb EP képviselő" és a „Választóke-

rület" változók esetén a pozitív besorolás csökkenti a módosító javaslat EP plenárison történő elfogadásának esélyét. A „Nettó befizető tagállam" és az „Első ciklusos képviselő" változók esetén pedig a pozitív besorolás növeli az EP plenáris által történő elfogadás esélyét. Ez utóbbi ellentétes az előzetesen felállított hipotézissel.

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

(1) Burns et al. (2009): Green Chamber or Greenwash? An Empirical Analysis of the European Parliament's Environmental Record. – (2) Crombez, C. (1996): Legislative Procedures in the European Community. British Journal of Political Science, Vol. 26, No. 2. 199-228. pp. – (3) Crombez, C. (1997): The Co-Decision Procedure in the European Union. Legislative Studies Quarterly, Vol. 22, No. 1, 97-119. pp. – (4) Crombez, C. – Swinnen, J. (2011): Political Institutions and Public Policy: The Co-Decision Procedure in the European Union and the Reform of the Common Agricultural Policy. LICOS Discussion Paper Series, Discussion Paper 286/2011 – (5) Earnshaw, D. – Judge, D. (1997): The life and times of the European Union's Co-operation Procedure. Journal of Common Market Studies, Vol. 35, No. 4., December – (6) Jámbor A. (2012): Magyar érdekek a közös agrárpolitika jövőjében. Gazdálkodás, 56. évf., 1. sz., 18-25. pp. – (7) Jupille, J. (2005): Contested Procedures: Ambiguities, Interstices and EU Institutional Change. West European Politics, Vol 30, Issue 2, 301-320. pp. – (8) Kreppel, A. (1999): What Affects the European Parliament's Legislative Influence? An Analysis of the Success of EP Amendments. Journal of Common Market Studies, Vol. 37, No. 3, 521-38. pp. – (9) Kreppel, A. (2002): Moving Beyond Procedure, An Empirical Analysis of European Parliament Legislative Influence. Comparative Political Studies, Vol. 35, No. 7, 784-813. pp. – (10) Lučić, S. (2004): The Power of the European Parliament in Cooperation Legislative Procedure. UDK 341.018(4); Biblid 0025-8555,56 (2004), Vol. LVI, br. 2-3. pp. – (11) Moser, P. (1994): The European Parliament as a Conditional Agenda Setter: What Are the Conditions? A Critique of Tsebelis (1994). The American Political Science Review, Vol. 90, No. 4., 834-838. pp. – (12) Popp J. – Molnár A. (2010): Közös Agrárpolitika 2013 után: kihívások és lehetséges válaszok. Gazdálkodás, 54. évf., 1. sz., 2-25. pp. – (13) Selck, T. J. – Steunenberg, B. (2004): Between Power and Luck, The European Parliament in the EU Legislative Process. European Union Politics, Vol 5 (1): 25-46. pp. – (14) Shackleton, M. (1999): The Politics of Codecision. Paper presented at the ECSA Sixth Biennial Conference, Pittsburgh, Pennsylvania – (15) Tsebelis, G. (1994): The Power of the European Parliament as a Conditional Agenda Setter. The American Political Science Review, Vol. 88, No. 1, 128-142. pp. – (16) Tsebelis, G. (1996): More on the European Parliament as a Conditional Agenda Setter: Response to the Moser; George Tsebelis. The American Political Science Review, Vol. 90, No. 4, 839-844. pp. – (17) Tsebelis, G. – Garrett, G. (2001): The Institutional Foundations of Intergovernmentalism and Supranationalism in the European Union. International Organization 55, 2, Spring, 357-390. pp. – (18) Tsebelis, G. – Kalandrakis, A. (1999): The European Parliament and Environmental Legislation: The Case of Chemicals. European Journal of Political Research 36 (1): 119-154. pp. – (19) Tsebelis, G. – Jensen, C. B. – Kalandrakis, A. – Kreppel, A. (2001): Legislative Procedures in the European Union: An Empirical Analysis. British Journal of Political Science 31, 573-599. pp. – (20) Yordanova, N. (2009a): Legislative Power of the European Parliament Committees: Plenary Adoption of Committee Reports. Paper prepared for the 11th Biannual Conference of the European Union Studies Association, Los Angeles, California, 23-25 April 2009 – (21) Yordanova, N. (2009b): The Effect of Inter-institutional Rules on the Division of Power in the European Parliament: Allocation of Consultation versus Codecision Reports. Paper prepared for the 11th Biannual Conference of the European Union Studies Association, Los Angeles, California, 23-25 April 2009

From this list, the most important factor is the potential of professional exhibitions and this is being acknowledged and more and more valued by most of the Hungarian enterprises.

THE ROLE OF EFFICIENCY IN THE PROFITABILITY OF TABLE EGG PRODUCTION IN HUNGARY

By: Szőllősi, László

Keywords: technological factors, physical efficiency, deterministic model, profitability, competitiveness.

The Hungarian egg industry was the loser from Hungary's accession to the EU. Over the past nine years the number of laying hens producing table eggs and consequently egg production fell by 30%. In the Hungarian market 25-30% of shell eggs come from imports. The producer prices compared with the high input prices are constantly low, except in 2012. The objective of this study is to determine the cost and income situation of egg production in relation to different production levels in Hungary for 2012 based on technological data.

According to statistics, Hungarian table egg production was on average loss-making in 2012. However, besides average technological parameters and physical efficiency in professional aspects, production can be profitable and competitive. As the results demonstrate, it is not worth sparing on neither the level of technology nor the quality of inputs (pullet and feed). Based on economic results, the more expensive and modern technology, the more expensive, but better feed and pullet in the quality of ingredients and other criteria can give multiple returns due to the better physical efficiency. In our opinion the key objective of future developments should be increasing efficiency, since this is needed for raising profitability and competitiveness. All the required constituents are available on the market (technology, expertise, etc.), thus it is not impossible to achieve. In order to reach these goals, a certain amount of capital and innovative farmer attitude are required. Moreover, plants operating with weaker efficiency are more susceptible to negative effects originating from the fluctuation of input-output prices. That is, weaker technical efficiency makes the business more sensitive to the fluctuation of input-output prices. So, I highlight the importance of physical efficiency regarding the profitability of table egg production.

THE ROLE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT IN THE ELABORATION OF THE LEGISLATIVE INSTRUMENTS OF THE COMMON AGRICULTURAL POLICY FOR THE 2007-2013 EU PROGRAMMING PERIOD

By: Kovács, Attila

Keywords: Common Agricultural Policy, European Parliament, consultation procedure, logistic regression.

After the enlargement of the European Union and the European Parliament (EP) elections in 2004, Members of the European Parliament (MEPs) had for the first time the opportunity to participate in the elaboration of the legislative instruments of the Common Agricultural Policy (CAP) for the 2007-2013 programming period. The EP proposed

legislative amendments to the European Commission's proposal under the consultation procedure. The EP plenary adopted 40% of the amendments tabled by the MEPs. The rate of adoption was higher in cases where the amendment was tabled by MEPs jointly, tabled by female MEPs, tabled by MEPs who are members of the EP's green or liberal groups, or by Members of the Committee on Agriculture and Rural Development of the EP. The chance of adoption of a legislative amendment was higher when the MEP was from a net contributor Member State, and when the MEP served its first parliamentary term. The chance of adoption decreased if the MEP was neither a member nor a substitute member of the Committee on Agriculture and Rural Development of the EP and when the MEP represented a constituency in its Member State. The results of this analysis might later be compared with the legislative process of the CAP in the 2011-2013 period, in which the EP was already a co-legislator after the Treaty of Lisbon entered into force in 2009.

CONSUMER JUDGEMENT OF LOCAL FOODS

By: Szente, Viktória – Jasák, Helga – Szűcs, Andrea – Kalmár, Sándor

Keywords: consumer questionnaire, direct selling, local product, availability, willingness to pay premium prices.

Today, civil society is becoming increasingly concerned about the adverse effects of globalisation and free trade on the economy, society and the environment. This recognition among consumers has led to the emergence of a new (anti) trend: localisation. The purpose of this research was to examine the effects of the trend on the consumption of local food, using the Hungarian food industry as an example. We chose quantitative research as a method and carried out random interviews on a nationwide representative sample of 1000 respondents. Our research shows that a significant proportion of consumers (72.9%) believes it is important that the food is produced locally. Similarly high (70.1%) is the proportion of those who want to shop exclusively in local food shops near their residence to buy products produced in their respective region. Very importantly, the majority of respondents prefer to buy local foods versus imported foods if the price is the same. Consumers however are willing to buy only certain products for a higher price. Our research reveals that the production and sales of local foods is of very high (strategic) importance in Hungary as reflected in consumer needs. To that end – producers, processors, traders and NGOs in collaboration – need to create a quality product base, and the sales strategy needs to be well communicated and reflect local characteristics, preferably direct selling. However we should not forget about the labelling of local products. The overly fragmented system does not favour the development of consumer trust, and is inefficient and difficult to communicate, therefore the application of community (agricultural) marketing techniques is essential.